

C285 – OND32

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

12 juni 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over schoolparticipatie op kleuterleeftijd	1
Vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van het jaar van de kleuter	5
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nieuwe rol van de vzw Kazerne Dossin in Mechelen in functie van de herinneringseducatie	7
BIJLAGEN	
Tabellen bij de vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van het jaar van de kleuter	13

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over schoolparticipatie op kleuterleeftijd

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, wat de schoolparticipatie op kleuterleeftijd betreft, heeft Onderwijs met Kind en Gezin een nieuwe samenwerking afgesproken over het informeren en sensibiliseren van de ouders. Op jaarbasis ontvangt Kind en Gezin hiervoor 700.000 euro.

Momenteel helpt Kind en Gezin de gezinnen reeds op enkele manieren. Bij de consulten op de leeftijd van 15 en/of 24 maanden worden ouders geïnformeerd over het belang van het kleuteronderwijs en worden zij gevraagd na te denken over het kiezen van een kleuterschool. Bij het consult op 30 maanden staat Kind en Gezin stil bij de voorbereiding op de kleuterschool.

De samenwerking wordt nu nog verstevigd. Onderwijs overhandigt Kind en Gezin de lijst van niet-ingeschreven ouders, tenminste als alle privacyperikelen van de baan zijn. Bedoeling is dat, in het licht van de vertrouwensband met Kind en Gezin, de regioverpleegkundigen een huisbezoek afleggen bij de ouders van alle niet-ingeschreven driejarige kleuters. Bij de huisbezoeken ontvangen de gezinnen dan het boekje 'Naar de kleuterklas'. De effectiviteit wordt dan geëvalueerd. Indien nodig verwittigt Onderwijs het lokaal overlegplatform (LOP) of het lokaal bestuur.

Ik heb kanttekeningen bij dit mooie project. Het is uiteraard essentieel dat kansarmen hun driejarige kleuters inschrijven. Inschrijven is één ding, regelmatig naar school gaan, is echter een veel belangrijker ding. Heel wat kansarmen zijn de schoolcultuur niet meteen genegen, of er niet van doordrongen, en dit om allerlei redenen. Zij lezen vaak geen infobrochures, ze sturen formulieren voor studiebeurzen niet op enzovoort. Minderjarige kleuters kunnen we moeilijk verwijten dat ze spijbelen. We kunnen eventueel wel van spijbelgedrag van de ouders spreken. Ik vind, en de armoedeverenigingen vragen hetzelfde, dat we sneller moeten optreden tegen dit 'spijbelgedrag'.

De meesten van ons staan nogal afstandelijk tegenover kansarme gezinnen, die onze cultuur als een beetje

vreemd ervaren. Wij koesteren vooroordelen: ze willen niet, ze leven niet gestructureerd, ze zijn niet aangepast. Vaak hebben we de neiging om met een moraliserend vingertje te wijzen, waardoor de toestand nog verslechtert. Het zijn kwetsbare gezinnen met een heel verleden. De ouders hebben vaak zelf weinig onderwijs genoten. Mishandeling en misbruik zijn niet uitzonderlijk in dat milieu. Het sociale netwerk is beperkt. Ze kampen met een laag zelfbeeld. Ik heb de indruk dat het onderwijs- en welzijnssysteem – evenmin als de medeburgers – de kloof niet kan dichten. Het is bekend dat deze gezinnen de hulpverleners vaak beschouwen als controlerende indringers en zich daarvoor afschermen.

Deze generatie kansarmen is zeer hardnekkig. We slagen er niet in om de vicieuze cirkel via jeugdbeschermings- en welzijnsmaatregelen te doorbreken. Ouders die ontzet worden uit de ouderlijke macht maken jaren later opnieuw hetzelfde mee voor een nieuwe generatie kinderen die ze intussen op de wereld hebben gezet. Het is een urgent probleem waar we vaak onmachtig tegenover staan.

Hoewel ik dit prachtig initiatief ondersteun, moeten we wel rekening houden met die realiteit. We moeten medewerking vragen van katalysators die de cultuur kennen, die het vertrouwen van de mensen hebben om de doelstellingen te helpen verwezenlijken, die de taal van de gezinnen spreken en weten waarover het gaat. Ik heb contacten met mensen die uit zulke situaties komen en die daarvoor een opleiding hebben gekregen. Ze zeggen dat ze wat effectiviteit en resultaat betreft die rol goed kunnen spelen.

Mijnheer de minister, heeft iedereen die met die gezinnen in aanmerking komt genoeg kennis en knowhow? Het zou interessant zijn dat de verpleegkundigen worden gecoacht door ervaringsdeskundigen. Ik geloof daar sterk in. Wie volgt na de inschrijving het schoollopen op? Het is een traject van jaren. Hebben scholen ook een binding met die milieus? Is daar coaching? Wat gebeurt er bij niet-inschrijving? Zullen er tolken worden ingeschakeld om de participatie te bestendigen?

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik ben blij met de vraag van de heer Van Nieuwkerke. Ik heb al enkele keren het probleem van participatie van kleuters ter sprake gebracht, onder andere tijdens de actuele vragen.

Het is een goede zaak dat Kind en Gezin mee wordt ingeschakeld in het proces tot participatie van kleuters.

De vraag is of Kind en Gezin zich voldoende kan wapenen om de volledige participatie te dekken bij alle kansengroepen. Ze hebben daar alleszins heel wat extra middelen voor gekregen. Ze zijn zich aan het organiseren. Ik neem aan dat dit met enkele groeipijnen gepaard gaat. Dat is zeker geen verwijt. We moeten proberen om tot een efficiënt systeem te komen. Er is een probleem met het uitwisselen van bestanden. Kind en Gezin komt ook niet in elk gezin. Kind en Gezin heeft inderdaad heel veel voeling met peuters, maar net bij de kansengroepen heeft ze een slecht bereik. Er is ook geen plicht om zich te melden bij Kind en Gezin. Kind en Gezin bereikt net die kansengroepen, zoals kinderen van trekende bevolking, illegalen, migranten, politieke vluchtelingen, minder goed.

In een aantal regio's, zoals landelijke gebieden, doen huisartsen nog steeds de consulten in plaats van de mensen van Kind en Gezin. Heeft dit een permanent karakter of is dit uitdovend? Huisartsen zijn al vrij zwaar belast met planlast. Ze beschikken niet altijd over de tijd om de registratie grondig te doen. Er blijven dus problemen bestaan. Volgens mij wordt het probleem het best aangepakt door een verlaging van de leerplichtleeftijd. Mijnheer de minister, ik heb vernomen dat u deze week was uitgenodigd op het Overlegcomité en dat deze aangelegenheid stond geagendeerd. Is er ter zake enige vooruitgang?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik zal eerst beginnen met de vraag van de heer Schoofs. Er is inderdaad op 11 juni 2008 een vergadering van het Overlegcomité geweest. Er stonden heel wat punten op de agenda – er moet veel overlegd worden in dit land.

Een van de issues was inderdaad een federaal voorstel dat hangende is om de leerplichtleeftijd te verlagen. Daar is niet echt over gepraat. Er is enkel bevestigd dat in een informele werkgroep tussen het federale niveau en de gemeenschappen verder van gedachten zal worden gewisseld over de idee om via een verlaging van de wettelijke leerplichtleeftijd de participatie aan het kleuteronderwijs te verhogen. Er zijn geen conclusies getrokken. Er is geen echt inhoudelijk debat geweest.

Ik wil om te beginnen nog heel even de nieuwe manier waarop we samenwerken met Kind en Gezin schetsen. Kind en Gezin heeft inderdaad 700.000 euro ontvangen om mee de niet-ingeschreven kleuters te bereiken. De regioverpleegkundigen van Kind en Gezin leggen het eerste contact met deze gezinnen. Ze ontvangen daartoe de nodige gegevens van het departement Onderwijs. Mijnheer Schoofs, ik kan me vergissen of onvoldoende op de hoogte zijn, maar ik ben niet op de hoogte van een praktisch implementatieprobleem. Er was wel een

principeel probleem, namelijk de privacy over deze gegevens. Daarover heeft de privacycommissie op 16 april beraadslaagd, en begin mei hebben we de officiële toestemming gekregen om die gegevens te laten transfereren. We kunnen dus van start gaan.

De regioverpleegkundigen van Kind en Gezin zullen bij de huisbezoeken bij de ouders niet alleen een gesprek hebben, maar ze zullen ook het starterspakketje meegeven dat we hebben ontworpen in het jaar van de kleuter. De resultaten van hun contacten bezorgen ze aan de administratie Onderwijs die ze daarna zal bezorgen aan het Lokaal Overlegplatform (LOP) of aan de lokale besturen waar er geen LOP is. Het is dus niet de bedoeling dat scholen of de zorgmedewerkers van de scholengemeenschappen op eigen houtje plotseling de niet-ingeschreven kleuters beginnen op te sporen. Dat kan best gecoördineerd verlopen, eerst via Kind en Gezin en vervolgens via het LOP of de lokale besturen, om te vermijden dat de betrokken gezinnen plotseling allerlei mensen ongecoördineerd over de vloer krijgen. Dat zou zeker ook voor kansarme ouders nogal bedreigend overkomen.

Binnen dit forum van het LOP of van de gemeenten kunnen de betrokken partners dan samen de resultaten bekijken en afspraken maken over verdere acties of over een individuele opvolging van de ouders van de niet-ingeschreven kleuters door het OCMW, het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding), de integratiedienst of andere instanties. Ik zal er vanzelfsprekend over waken dat deze gegevens deontologisch worden gebruikt met het oog op de privacy. Ik zal er ook over waken dat de scholen gelijk worden behandeld in deze operatie. Het uitgangspunt is dat persoonlijke gegevens alleen maar bekeken worden door mensen met een beroepsgeheim ter zake.

Een eerste zorg van de heer Van Nieuwerkerke is de vraag of de verpleegkundigen van Kind en Gezin voldoende binding hebben met de leefsituatie van kansarmen. Ik heb er alle vrouwen in dat Kind en Gezin, een organisatie die niet onder mijn bevoegdheid valt maar onder de bevoegdheid van minister Vanackere, aandacht heeft voor de levenssituatie van kansarme mensen en de regioverpleegkundigen hierin ook ondersteunt en traint. We hebben dat nagevraagd bij Kind en Gezin, die dat ook bevestigt. Het is een zeer belangrijk uitgangspunt van Kind en Gezin om met alle gezinnen, a fortiori de kansarme gezinnen die gezinsondersteuning goed kunnen gebruiken, een vertrouwensband uit te bouwen. Dat kan alleen als men zich inleeft in de leefsituatie van de betrokken families. Nogmaals, ik denk dat we erop mogen vertrouwen dat dit binnen een organisatie als Kind en Gezin professioneel en empathisch aangepakt wordt.

Het klopt dat mensen in kansarmoede de hulpverleners soms wel eens zien als diegenen die met het vermanende

vingertje zwaaien, als de controleurs en indringers. U hebt daarnet gezegd dat dat vaak zo ervaren wordt. Ik weet dat niet. Ik denk meer dat het soms zo is. Kind en Gezin is bij uitstek de instantie die in de eerste plaats vertrouwen wekt, veeleer dan angst inboezemt. Overigens is het niet zo dat de regioverpleegkundigen er alleen voor staan: Kind en Gezin maakt deel uit van veel LOP's. In deze LOP's zijn veelal ook de migrantenorganisaties en verenigingen van kansarmen vertegenwoordigd. Dat biedt toch enige garantie voor contact en overleg tussen al die betrokken instanties.

U vroeg wie na de inschrijving het schoollopen opvolgt. Als een kind eenmaal is ingeschreven, valt het onder ons onderwijsbestel. Dat is meteen ook de reden waarom we die inschrijving zo belangrijk vinden, want dat betekent dat het kind verder opgevolgd kan worden vanuit de structuren die daartoe binnen het onderwijs bestaan. U hebt gelijk dat inschrijven één ding is, maar regelmatig naar school gaan nog veel belangrijker. Daar hameren we ook continu op. Het opvolgen van de aanwezigheid van ingeschreven kleuters zien we als een gedeelde verantwoordelijkheid van de school en het CLB.

Alle scholengemeenschappen hebben sinds dit schooljaar zorg+-uren gekregen in het kader van het beleid kleuterparticipatie. De hoofdtak van deze mensen is juist om, in samenspraak met de individuele scholen, een beleid inzake aanwezigheid van kleuters uit te tekenen. Dat is eigenlijk hun onmiddellijke concrete opdracht, veeleer dan zelf de niet-ingeschreven kleuters te beginnen detecteren. We vragen ook aan de zorg+-medewerkers uitdrukkelijk om zich in te schakelen in een groter geheel, met name dat van het overleg binnen het Lokaal Overlegplatform, en waar dit er niet is dat van de gemeente, omwille van de coördinatie van de acties.

Ik denk te kunnen vaststellen, hoewel we nog niets aan het verplichten zijn, dat er dit jaar heel wat in beweging aan het komen is. Er is in verschillende gemeenten, LOP's en scholen een groeiende aandacht ontstaan voor de aanwezigheid van kleuters. Eén van de assen van het actieplan kleuterparticipatie draait ook om de grotere rol van het CLB ter zake. CLB's leggen zich al lang toe op de aanwezigheid van leerplichtige leerlingen. Ik vraag hen sinds dit schooljaar evenwel uitdrukkelijk om samen met de school ook de aanwezigheid van de kleuters op te volgen.

Vanaf het schooljaar 2008-2009 zal de aanwezigheid van kleuters ook een criterium zijn voor het toekennen van de schooltoelage. Een financieel duwtje in de rug zal kansarme ouders immers stimuleren om hun kleuter ook effectief aanwezig te laten zijn op school en dus zullen scholen onder meer in het kader van de schooltoelage vanaf volgend schooljaar de aanwezigheid van de kleuters daadwerkelijk moeten registreren – meten is weten. Op die manier zullen we positieve vaststellingen maken, maar ongetwijfeld ook nog pijnpunten met

betrekking tot de afwezigheid van kleuters beter in kaart kunnen brengen.

Ik werk ook aan een decreet – en dat sluit aan bij de hele discussie over leerplicht en hoe we daartoe willen komen – waarbij voldoende aanwezigheid, namelijk 220 halve dagen, in een Nederlandstalige kleuterklas een voorwaarde is om het jaar daarop op zesjarige leeftijd in een Nederlandstalige lagere school ingeschreven te kunnen worden. Ik denk dat ook dat signaal een aantal ouders extra zal overtuigen van het belang van aanwezigheid in het kleuteronderwijs. Natuurlijk kunnen we dat niet beslissen met het oog op morgen. Dit ontwerp van decreet zal ingaan vanaf het schooljaar 2010-2011, zodat men zich kan voorbereiden.

U vroeg of kleuteronderwijzers voldoende binding hebben met de leefsituatie van de kansarmen en of ze contact hebben met ervaringsdeskundigen. Ik kan dat niet in algemene termen, laat staan met zekerheid, zeggen. Ik ga er eigenlijk wel van uit dat er nog vooruitgang te boeken is, zeker wat betreft het inzicht, de kennis en het contact van onze leerkrachten met gezinnen die in kansarmoede leven en de wereld van de kansarmoede. Maar ik zou de expertise van kleuterleidsters zeker niet willen onderschatten. Ze staan meestal dicht bij de ouders, en kunnen de thuissituatie van een kind dan ook meestal goed inschatten.

Het is niet de eerste keer dat we aan schoolteams zeggen dat communicatie met het thuisfront belangrijk is. Dat is een uitgangspunt van het gelijkeonderwijskansenbeleid. Het is een belangrijk agendapunt van veel lokale overlegplatforms waar men werkt aan goede communicatie, naar alle ouders én specifiek naar kansarme ouders. Ik denk dat we nog inspanningen moeten leveren. Ik denk dat leerkrachten niet vaak – gelukkig voor hen – uit kansarme gezinnen komen of financiële armoede gekend hebben. We moeten hen daarom in contact brengen met armenorganisaties. Het zou ook goed zijn om in de lerarenopleiding mensen in te schakelen die afkomstig zijn uit kansarme milieus.

Op dit ogenblik kunnen we de niet-inschrijving van een kleuter niet sanctioneren. We kunnen de inschrijving niet afdwingen, we kunnen enkel stimuleren en sensibiliseren. Zoals ik al zei, ik bereid een maatregel voor waarbij de inschrijving in een kleuterklas een voorwaarde wordt voor de latere inschrijving in het Nederlandstalig lager onderwijs.

Heel wat steden beschikken over een tolkdienst waarop een beroep kan worden gedaan, ook bij deze acties. Sommige scholen werken samen met schoolopbouwwerk of met een brugfiguur. Binnen de lokale overlegplatforms is er veelal een netwerk ontstaan waarbij taalproblemen heel pragmatisch worden opgelost. De deelname van Kind en Gezin en scholen aan

de LOP's garandeert dat ook zij een beroep kunnen doen op dit netwerk. Hulp- en dienstverlenende organisaties onder Vlaamse bevoegdheid kunnen ook altijd de telefonische tolkhulp invoepen van Babel, de Vlaamse Tol-kentelefoon vzw.

Mijnheer Schoofs, u had het in algemene zin over kinderziektes die deze acties nog zouden kunnen doormaken. Dat klopt, want dit is heel nieuw. We spreken van een effectieve opstart van de contactname door regio-verpleegkundigen sinds de maand mei 2008. Ik ga ervan uit dat we nog heel wat moeten leren, zo ook Kind en Gezin. Het is zeker nog te vroeg om conclusies te trekken. Maar we zijn toch al zo ver, ik vind dit al een grote vooruitgang.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Ik stel u nu de vraag over de implementatie van de maatregel. Het is allemaal nog in voorbereiding. Het is geen evidente operatie voor de kansarme gezinnen. Dat is een complexe groep. Er zijn kinderen geplaatst, er zijn kinderen in een pleeggezin, er zijn echtgescheiden gezinnen.

Ik sta er volledig achter dat we aan deze edele opdracht beginnen, maar ik zou willen dat alle actoren erbij betrokken worden en zeer goed beseffen dat het geen evidente zaak is. Ons kansarmoedebeleid en ons kansenbeleid binnen het onderwijs en op andere domeinen vallen of staan daarmee. Daar begint het. We moeten dat zeer goed opvolgen. We kunnen een prachtig kansen-onderwijs ontwikkelen, maar als we niet aan de basis beginnen, bereiken we niets.

Ik ben tevreden met uw antwoorden, mijnheer de minister. Zoals u zegt, zouden kansarmen in de lerarenopleiding de ideale ambassadeurs zijn voor dit project. Misschien is dat een uitdaging. Eerst moeten ze zo ver geraken dat ze leerkracht worden. Ondertussen moeten we het met ervaringsdeskundigen stellen op een aantal terreinen waar er toch ook positieve ervaringen zijn. Daarom geef ik die suggestie. Als er ergens problemen zijn, kunnen we die mensen inschakelen, en ook de armoede-verenigingen.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, mijnheer de minister. Ik geloof dat we dezelfde bekommernis delen: Kind en Gezin de ruimte geven om deze opdracht goed aan te vatten. Ik pleit er trouwens al langer voor om de samenwerking tussen het onderwijs en Kind en Gezin te intensifiëren om de naadloze overgang tussen kinderopvang en peuteronderwijs te realiseren. Inzake financiering doen we ook al een beroep op Kind en Gezin om gegevens ter beschikking

te stellen van doelgroepen en dergelijke. Dat is een goede zaak. De bestaande expertise kan nuttig worden aangewend voor het onderwijs.

Ik wil even terugkomen op het Overlegcomité. U hebt genoteerd dat het onderwerp op de agenda stond. Er is geen vooruitgang geboekt, er is niet echt veel over gezegd. Moet ik daaruit concluderen dat u niet echt vragende partij bent?

U wilt een maatregel invoeren om een verplichte aanwezigheid van 220 schooldagen te vragen voor een eventuele inschrijving in het eerste leerjaar. Dat is een andere benadering. U hebt daar wellicht argumenten voor. Ik ben daar zeer benieuwd naar. Is dat louter een nuanceverschil om hetzelfde doel te bereiken? Of denkt u er niet direct aan om de leerplichtleeftijd te verlagen?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: We mogen op het Overlegcomité alleszins de suggestie doen dat de bijkomende kosten gedragen worden door de federale regering. Maar ik denk dat dat de besprekingen zou kunnen verdagen. We laten dat het best aan de betrokkenen over.

Inzake kleuterparticipatie moet men zorgen voor een goede coördinatie tussen de verschillende actoren. Het is zeer goed dat er een goed project is met Kind en Gezin, maar er moet een blijvende coördinatie zijn met brugfiguren, CLB, ouders, oudergroepen, school en leerkrachten. Veel projecten opzetten die hun eigen leven kunnen gaan leiden, zal de participatie niet bevorderen. Dat neemt niet weg dat – ook vanuit Kind en Gezin – met ervaringsdeskundigen kan worden gewerkt. Wat al bestaat, mag men daarvoor niet opzichschuiven. Er zijn heel wat brugfiguren.

Ik zou er willen op wijzen dat in bepaalde steden het aantal tolken beperkt is. Men kan er niet van uitgaan dat tolken altijd zomaar beschikbaar zijn. Dat kan een probleem zijn.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat laatste is ongetwijfeld juist. Ik zeg dit met schroom en enige voorzichtigheid, want het is aan de scholen om te bepalen hoe ze hun middelen besteden. Scholen hebben heel wat uitdagingen en zorgen en komen nog altijd geld te kort. Door de aanzienlijke verhoging van de werkingsbudgetten ontstaan natuurlijk wel mogelijkheden voor scholen om individueel, of samen met andere, inspanningen te doen voor het inzetten van tolken. Als men op de arbeidsmarkt echter geen tolken vindt, zit men wel met een probleem.

Ik ben in de verleiding om een lang debat te beginnen, mijnheer Schoofs, over de leerplicht, maar ik ga het heel kort houden. Ik ben er absoluut voor dat kinderen

vroeg genoeg aan hun schoolloopbaan beginnen. Ik vind vijf jaar eigenlijk een zeer logische leeftijd. Vooral het vroeg naar school gaan is van belang. Ik denk dat we op Vlaams niveau, met een decreet, een krachtiger maatregel kunnen nemen dan de federale verlaging van de leerplichtleeftijd.

Als we met een decreet bepalen dat een kind om aan het lager onderwijs te kunnen beginnen kleuteronderwijs moet volgen in dezelfde taalrol, dan staan we op twee punten sterker. Ten eerste laten we geen thuisonderwijs toe, leerplicht laat dat wel toe. Ik daag u uit om het verschil te duiden tussen thuisonderwijs aan kleuters en de kleuterschool. Dat is echt niet eenvoudig. Wie zijn kind op zes jaar naar de lagere school wil sturen, moet dat kind voorbereid hebben op de school door het eerst naar een kleuterschool te sturen. Wij spreken niet over thuisonderwijs, dat is gewoon niet aan de orde in ons opzet.

Bovendien is een decreet straffer omdat het spreekt van 'zelfde taalrol'. We willen vooral in Brussel en in de rand de ouders verwittigen dat in de lagere scholen vanaf dag één Nederlands gesproken wordt. Dat is niet voor alle kinderen gemakkelijk. We willen dat ze hun kinderen voorbereiden via een Nederlandstalige kleuterschool. Dat bereikt men zeker niet met een federale verlaging van de leerplichtleeftijd. Die zegt niets over de taalrol. Een decreet is bovendien simpeler, want we kunnen het zelf beslissen.

Daarom ben ik niet per se tegen een federaal initiatief. Daar hangen een aantal andere complicaties aan vast waar ik nu niet wil over uitweiden. We kunnen op een eenvoudigere manier iets straffers realiseren. Ik hoef niet te wachten op een federale maatregel. Ik heb gezegd dat ik wil praten over de pro's en de contra's en de gevolgen, en dat gaan we ook op een ernstige manier doen. Ik heb de indruk dat er op federaal niveau ook bereidheid bestaat om dat te doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van het jaar van de kleuter

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, dit onderwerp sluit aan bij de vorige vraag om uitleg. Als we over evaluatie praten, kunnen we er meestal niet omheen dat we de inspanningen gaan meten, ook de financiële. Die zijn er gekomen – en niet

alleen in het kleuteronderwijs maar in het hele veld – dankzij deze regering.

Er is veel gezegd en geschreven over het Jaar van de Kleuter. Vooral de debatten met betrekking tot de instapklasjes hebben heel wat aandacht gekregen. Ze hebben vaak reacties ontlokt. U hebt zelf aangekondigd een evaluatie te zullen maken van het Jaar van de Kleuter. We zijn bijna aan het einde van het schooljaar, en het moment is dan ook gekomen. Er wordt ondertussen nog veel vanuit het veld gecommuniceerd. Zo hebben alle leden van de commissie voor Onderwijs een bericht ontvangen van de werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen met de ronkende titel 'Werkgroep Kleuterscholen Vlaanderen ontdekt spaarpot van 6,3 miljoen euro'. U bent wellicht ook op de hoogte van deze berichtgeving. Het is niet de eerste keer dat de werkgroep communiceert over de materie. Dat is wellicht niet altijd met u overlegd.

U hebt nu de kans om daar in een breed forum op te antwoorden. Er wordt beweerd dat de berekening op een aantal correcte gegevens berust. Het zou jammer zijn als er overschotten zijn van aanzienlijke bedragen. Die zouden terecht moeten komen waar ze horen en niet hergebruikt moeten worden voor een ander doel.

Ongeacht de juistheid van de inhoud en de toon van het bericht, vraagt dit wel een reactie van u. Indien er een overschot is, moeten we proberen om dit terug te laten vloeien naar het kleuteronderwijs. Mijnheer de minister, is het bericht correct? Is er inderdaad een overschot van 6,3 miljoen euro op de investering van 15 miljoen euro? Is de berekening die in het bericht vermeld staat afkomstig van het kabinet of de diensten van onderwijs? Is de berekening correct? Indien er inderdaad nog budget vrij is, welke voorstellen wilt u doen om deze middelen dan toch effectief te besteden aan het kleuteronderwijs? Zou u deze middelen willen gebruiken om eventueel de coëfficiënt van de zomerklasjes nog verder te verruimen?

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mevrouw de voorzitter, de Vlaams Belangfractie is zeer verheugd met de vragen vanuit de meerderheid en de bezorgdheid over het kleuteronderwijs in het kader van het Jaar van de Kleuter. We hopen dan ook op een consequente stemhouding van de meerderheid bij de punten die straks nog zullen worden besproken.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, ik verwijs naar het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs om de werkingskosten voor kleuters en voor lagere schoolleerlingen

gefaseerd gelijk te schakelen, dat ik heb ingediend. Dat zal straks aan bod komen. Daarin wordt een voorstel van oplossing gesuggereerd.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik was ongelooflijk verheugd toen ik vernam dat er ergens in mijn departement op een of andere verdieping een spaarpot stond van 6,3 miljoen euro. Ik ben onmiddellijk een zoektocht begonnen, maar ik heb hem niet gevonden. Ik weet echt niet waar men die cijfers vandaan haalt. Het is een vergissing.

Er is inderdaad wel een beetje ruimte, en dat is de reden waarom we maatregelen kunnen nemen. Ik bezorg u twee tabellen (zie bijlage) met wat berekeningen die illustreren waar we nu staan met het nieuwe systeem van lestijden voor de instapklasjes. In de huidige situatie, geteld op 5 juni 2008 wanneer alle instapdagen achter de rug waren, zijn er 17.489 effectief aangevraagde instaplestijden. De bijkomende lestijden lichamelijke opvoeding bedragen 1512. Samen is er een effect qua lestijden ingevolge instappertjes en de nieuwe regelgeving van 19.001.

U moet een beetje opletten met dat cijfer omdat een lestijd die we op het einde van het schooljaar hebben gegeven veel minder belangrijk is geweest voor het voorbije schooljaar dan een lestijd die een school aan het begin van het schooljaar heeft gekregen.

Als we proberen een genormeerde betekenis te geven aan wat die extra lestijden inhielden voor het kleuteronderwijs, dan betekent dit systeem dat we op jaarbasis 357 voltijdse eenheden extra aan de slag hebben laten gaan in onze kleuterklassen. Dat is een theoretisch cijfer, alsof ze allemaal vanaf dag één bezig zouden zijn geweest. Op het einde van het jaar zijn het er een pak meer dan 357. Op 1 september waren het er nul. Vanaf dan begint het te lopen.

Voor die 19.001 lestijden hebben we een budget nodig gehad van 12,7 miljoen euro. Dat is inderdaad minder dan de 15,2 miljoen euro die ik aan de regering had gevraagd als een voorziening voor het systeem van de instaplestijden. Er is dus een spaarpot van 2,5 miljoen euro. Een zeer groot deel daarvan is het gevolg van het verschil tussen wat men had kunnen aanwenden en wat men feitelijk heeft aangewend. Ik wil u daar een illustratie van geven. Als we kijken naar de teldagen van 1 februari 2007 en 1 februari 2008, dan weten we hoeveel kleutertjes er feitelijk zijn bijgekomen in die periode. We weten niet wanneer ze precies zijn binnengekomen, maar we weten wel hoeveel er meer waren. We kunnen eigenlijk berekenen wat het effect zou zijn geweest qua instaplestijden als men voor alle kleuters een aanvraag zou hebben gedaan.

Als we de vergelijking maken tussen 1 februari 2008 en wat we hebben binnengekregen qua aanvragen voor instaplestijden, dan zien we een verschil. Er werden meer bepaald 994 lestijden niet aangevraagd. Uiteraard weten we niet van wat niet aangevraagd werd maar officieel wel in onze telling zit op 1 februari 2008, wanneer dit aangevraagd hadden kunnen worden. Laten we ervan uitgaan – wat een minimalistische veronderstelling is – dat het allemaal aanvragen zijn die pas op 1 februari 2008 hadden kunnen gebeuren. Waarom is die minimalistisch? We veronderstellen dat de kleutertjes waarvoor de aanvragen niet zijn gebeurd helemaal op het einde van de periode zijn binnengekomen. We kunnen dan een herberekening maken waarin duidelijk wordt wat dit betekent in ambten die niet gerealiseerd zijn en in geld dat niet is besteed.

Ik heb daarnet gezegd dat we op jaarbasis 357 voltijdse ambten hebben ingesteld omwille van de instappertjes. Beeld je in dat de kleutertjes die we tellen op 1 februari 2008 aanleiding waren geweest tot het aanvragen van extra lestijden, dan hadden we niet 357 ambten gefinancierd maar bijna 380. Dan hadden we niet 12,7 miljoen euro besteed, maar 13,5 miljoen euro. Dan hadden we een kleiner overschot gehad, meer bepaald 1,7 miljoen euro. Dan was de spaarpot gedaald tot 1,7 miljoen euro. Vermits de hypothese minimalistisch is, is ze maximalistisch qua spaarpot.

Hoe komt het dat we die spaarpot hebben? Het antwoord is dat we voorzichtige mensen zijn. We luisteren altijd naar de inspecteur van financiën en de minister van Begroting. De inspecteur van financiën had gezegd dat we een maximalistische raming moesten maken waarbij we uitgaan van een volledige instap. We gingen er ook van uit dat we mikten op een situatie van 100 percent participatie. We weten dat tussen 2,5 en 3 percent van de kleuters niet is ingeschreven. Daardoor is de budgettaire besteding minder. We hebben gebudgetteerd op basis van een maximalistische hypothese, en dat verklaart mee waarom we die spaarpot hebben.

We zijn voorzichtig omdat we te maken hebben met een open-endfinanciering. Daarom vraagt de inspecteur van financiën een maximalistische inschatting. We hebben dat ook gedaan. Als er minder kleutertjes binnenkomen, dan dalen ook de bedragen in de feiten.

We kunnen nu doen wat ik al dikwijls heb aangekondigd in de vele antwoorden op de vele vragen. We kunnen nu een evaluatie maken van het systeem. Ik heb dat dikwijls aangekondigd, maar de heer Tavernier dacht dat dit een soort uitvlucht was. Dat is niet zo. We maken die evaluatie. Ik denk dat het systeem als rechtvaardiger wordt ervaren.

We zijn nu in staat om de coëfficiënt een beetje te verhogen. Op die manier maken we het budget rond. Ik

heb voorgesteld om de coëfficiënt te verhogen van 0,8 – dit wil zeggen viervijfde van een lestijd voor één instappertje – naar een volle lestijd voor één instappertje. Ik heb dat ondertussen ook al links en rechts gezegd, en het is nu formeel onderhandeld met de vakbonden en de inrichtende machten. Elk obstakel is dus uit de weg. Vanaf volgend jaar zullen we dus werken met coëfficiënt 1. Ook de Vlaamse Regering is het daarmee eens.

Tegelijkertijd heb ik iets anders voorgesteld dat iets gecompliceerder en gevoeliger is. Als men in het kader van de instaplestijden geen kleuteronderwijzer of -onderwijzeres vindt, dan mag men een reconversie doen naar uren kinderverzorgster. Het is niet de bedoeling dat die de kleuterjuf vervangt, zoals verkeerdelijk in de titel van de krant De Standaard stond, maar wel om de normale ondersteunende rol te spelen die de kinderverzorgster speelt. Dat is meteen mee onderhandeld.

We zullen goed moeten communiceren dat we niet bezig zijn met mensen die een professionele bachelor kleuteronderwijs hebben gedaan te vervangen door mensen die een opleiding kinderverzorging hebben gedaan. Het gaat om de normale ondersteunende rol. De school moet eerst tot de vaststelling komen dat ze geen kleuteronderwijzeres vindt op de arbeidsmarkt in de omgeving.

Hiermee eindigen we een normale beleidscyclus goed. Dit is goed nieuws, maar ik heb dat nooit op voorhand durven aankondigen. Het zat er een beetje aan te komen dat we wat ruimte zouden hebben. We proberen die nu volledig te gebruiken.

De voorzitter: De heer Schoofs heeft het woord.

De heer Hans Schoofs: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Er is duidelijkheid gecreëerd over de effectieve overschotten. Het is belangrijk dat u rechtzet dat de kinderverzorgsters de kleuterjuffen op geen enkel moment zullen vervangen, maar dat ze bijstand leveren. Dat is een heel goede evolutie.

Misschien moeten we nadenken over hoe we het vak van kleuterleider kunnen promoten. Het is een boeiende betrekking. U zegt dat er een tekort op de arbeidsmarkt zit aan te komen. In mijn regio ervaar ik dat niet zo, maar ik kan me voorstellen dat dit in bepaalde agglomeraties de kop opsteekt. Ik dring erop aan om daar preventief aan te werken.

Alleszins dank ik u, mijnheer de minister, voor uw maatregelen. Ze liggen in de lijn van de verwachtingen en van de vragen uit het veld. De verhoging van de coëfficiënt is zeker een gunstige evolutie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de nieuwe rol van de vzw Kazerne Dossin in Mechelen in functie van de herinneringseducatie

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, u maakte op woensdag 28 mei 2008 bekend dat vzw Kazerne Dossin het aanbod aan herinneringseducatie in Vlaanderen in kaart wil laten brengen. Zodoende kunnen jongeren op een gebruiksvriendelijke manier worden herinnerd aan de fouten uit het verleden, en kan men hen de waarde van democratie, vrijheid en verdraagzaamheid doen beseffen. Onze fractie steunt dat ten volle.

In uw persmededeling stelt u terecht dat in Vlaanderen heel wat instanties de herinnering aan de twee wereldoorlogen levendig houden. U noemt het Joods Museum van Deportatie en Verzet in Mechelen, het Fort van Breendonk en het In Flanders Fields Museum in Ieper.

De vzw Kazerne Dossin in Mechelen, die het Joods Museum van Deportatie en Verzet herbergt, zal volgend schooljaar een subsidie van 70.000 euro ontvangen om de taak van coördinator te vervullen. Er geldt wel een voorwaarde: in het bijzonder comité voor de educatieve werking van de Kazerne Dossin moeten ook de pedagogische begeleidingsdiensten van de verschillende onderwijsnetten, het ministerie van onderwijs, de Stichting Auschwitz, het Fort van Breendonk, en het Instituut voor Veteranen en Jeugd & Vrede betrokken worden.

Mijnheer de minister, is het de bedoeling dat de vzw Kazerne Dossin in Mechelen ook de initiatieven over de Eerste Wereldoorlog coördineert? Ik wijs op de talrijke activiteiten die op komst zijn in het kader van 2014-2018, honderd jaar na de Grote Oorlog. Wat betekent coördinatie in de praktijk? Zal de vzw enkel fungeren als een doorgeefluik en melding maken aan de scholen van de initiatieven die lokaal genomen worden, mits die pedagogisch verantwoord zijn, of zal de vzw inzake projecten ook sturend optreden ten aanzien van de plaatselijke musea en stichtingen? Kunnen ook private initiatieven in het aanbod opgenomen worden? Ik denk hierbij aan kleinere private musea in de Westhoek, die vaak een ruime collectie items uit de Eerste Wereldoorlog herbergen, maar niet altijd over een catalogus beschikken.

Wat is het bijzonder comité voor de educatieve werking van de Kazerne Dossin? Is dit een nieuwe instelling die zich uitsluitend met deze coördinatie zal bezighouden? Wie zijn de leden van dit bijzonder comité?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het betreft hier een zeer goed project dat in Leuven is voorgesteld.

Ik heb echter een bedenking, namelijk dat het uitsluitend naar tso en bso gericht zou zijn. Ik denk dat de aso-richtingen daar evenveel nood aan hebben en niet buitenspel moeten worden gezet. Ik wil ervoor pleiten om in het kader van een goede integratie van de verschillende richtingen, dit niet alleen voor die twee studierichtingen voor te behouden.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het bijzonder comité voor de educatieve werking van vzw Kazerne Dossin heeft de opdracht gekregen de coördinatie te verzorgen rond herinneringseducatie. Herinneringseducatie betekent zoveel als 'lessen trekken uit het verleden'. Dit is uiteraard ruimer dan de twee wereldoorlogen. Het is aan het bijzonder comité om daar verder over na te denken.

Lessen uit het verleden zijn een interessant aanknopingspunt om met leerlingen te werken rond democratie, vrijheid en verdraagzaamheid. Dat is ook de doelstelling van herinneringseducatie: op basis van de herinnering aan de gruwel uit het verleden leerlingen stimuleren te verwoorden wat democratie, vrijheid en verdraagzaamheid voor hen betekenen. Uiteraard zal het bijzonder comité van deze vzw, zeker in de beginfase, vooral steunen op haar eigen expertise die zich in het bijzonder op het vlak van de Tweede Wereldoorlog situeert, maar de bedoeling is om op termijn verschillende facetten van herinneringseducatie te bestrijken.

Wat betekent coördinatie? De opdracht die het bijzonder comité van de vzw heeft gekregen, past binnen de uitbouw van het huidige Joods Museum van Deportatie en Verzet tot een nieuwe site met een memoriaal, museum en documentatiecentrum. Normaal gezien zal de vzw Kazerne Dossin tegen de zomer operationeel zijn. Ikzelf en mijn collega's in de Vlaamse Regering vinden dat de vzw Kazerne Dossin in de toekomst een centrale rol te vervullen heeft in het transparant maken van het Belgische veld van herinneringseducatie voor de Vlaamse scholen.

Hier zit vaak het probleem: er bestaat wel een ruim aanbod van musea, projecten en projectjes, maar voor leerkrachten is het heel moeilijk om door de bomen het bos te blijven zien. De coördinatietaak van de vzw zal er dan ook in eerste instantie in bestaan om tot structureel overleg te komen tussen de verschillende aanbieders van ondersteuning op het vlak van herinneringseducatie, die ook zullen zetelen in het bijzonder comité. Dit structureel overleg moet onder andere leiden tot een gebruiksvriendelijk overzicht van alle studiedagen, workshops, activiteiten, pedagogische pakketten en initiatieven in verband met herinneringseducatie. Op deze manier kan men een zicht krijgen op eventuele leemten in het

ondersteuningsaanbod en samenwerkingsmogelijkheden onderzoeken.

Het lijkt mij belangrijk dat de leden van het bijzonder comité samen ook streven naar een verhoging van de kwaliteit van het ondersteuningsaanbod op het vlak van herinneringseducatie: een ondersteuningsaanbod dat tegemoet komt aan de uiteenlopende behoeften en noden van scholen en scholen helpt op een kwaliteitsvolle manier te werken aan herinneringseducatie.

Er zijn al private initiatieven opgenomen. Belangrijk om te vermelden is dat een eventuele opname in het aanbod samenhangt met het beantwoorden aan de kwaliteitscriteria die door het bijzonder comité geformuleerd worden.

Dit is geen nieuwe instelling. Het bijzonder comité zal in de komende maanden vorm krijgen door uitbreiding van het bestaande pedagogische comité van het Joods Museum van Deportatie en Verzet waarin de pedagogische begeleidingsdiensten van de verschillende onderwijsnetten, het departement Onderwijs en vertegenwoordigers van participerende projecten zetelen.

Mevrouw de voorzitter, u doet me wat twijfelen met uw vraag. Ik heb een bijzondere steun gegeven en waardering uitgesproken voor een project dat was gericht naar leerlingen van het tso en het bso. Ik ga er niet vanuit dat het bijzonder comité alleen maar bezig is met leerlingen van het bso en het tso.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Het project is vooral gericht naar die scholen, wat zeer goed is. Ik denk dat ook de aso-scholen nood hebben aan een dergelijke educatie.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is juist. Ik vond dit op zichzelf een zeer mooi project. Ik denk niet, maar ik kan me vergissen, dat we uitdrukkelijk hebben gezegd dat het comité alleen maar bezig moet zijn met het bso en het tso.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Natuurlijk ondersteunen we uw initiatief omtrent de herinneringseducatie, dat is zeer lovenswaardig. U zei zelf dat het soms moeilijk is om door het bos de bomen te zien.

Misschien kunt u, mocht er een overleg zijn op andere tijdstippen over de herinnering aan de Eerste Wereldoorlog, die vooral in de Westhoek zal plaatsgrijpen in 2014-2018, om contact op te nemen met de minister van Toerisme om een aantal zaken te bundelen, ook voor Toerisme Vlaanderen bijvoorbeeld. Dat is niet onbelangrijk. Ik denk dat er meerdere links zijn en dat

het niet beperkt moet blijven tot de provincie West-Vlaanderen maar dat het kan worden doorgetrokken naar Leuven, Mechelen en Antwerpen. Het kan ook worden doorgetrokken naar buitenlandse scholen. In Engeland staat bijvoorbeeld 'In Flanders Fields' in de eindtermen. Er kunnen misschien spin-offs zijn van activiteiten die in die periode zullen plaatsgrijpen. Dank u om daar eventueel rekening mee te willen houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

BIJLAGEN

Tabellen bij de vraag om uitleg van de heer Hans Schoofs tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de evaluatie van het jaar van de kleuter

Schooljaar 07-08							
Instapdata	Instaplestijden	LO	Totaal	%-verdeling	LT op jaarbasis	omrekening naar jaar	aandeel LO
03-sep-07	699	64	763	4,02%	763	10_10	9,16%
05-nov-07	1473	127	1600	8,42%	1280	8_10	8,62%
07-jan-07	3554	305	3859	20,31%	2315,4	6_10	8,58%
01-feb-07	1417	122	1539	8,10%	769,5	5_10	8,61%
11-feb-08	1733	145	1878	9,88%	939	5_10	8,37%
07-apr-08	5894	505	6399	33,68%	1919,7	3_10	8,57%
05-mei-08	2719	244	2963	15,59%	592,6	2_10	8,97%
Totaal	17489	1512	19001	100,00%	8579,2	357,47	ambten
						12.737.609,73	euro
						35633	per ambt

Schooljaar 07-08							
Instapdata	Instaplestijden	LO	Totaal	%-verdeling	LT op jaarbasis	omrekening naar jaar	aandeel LO
03-sep-07	699	64	763	3,80%	763	10_10	9,16%
05-nov-07	1473	127	1600	7,97%	1280	8_10	8,62%
07-jan-07	3554	305	3859	19,22%	2315,4	6_10	8,58%
01-feb-07	2411	205	2616	13,03%	1308	5_10	8,50%
11-feb-08	1733	145	1878	9,35%	939	5_10	8,37%
07-apr-08	5894	505	6399	31,87%	1919,7	3_10	8,57%
05-mei-08	2719	244	2963	14,76%	592,6	2_10	8,97%
Totaal	17489	1512	20078	100,00%	9117,7	379,90	ambten
						13.537.125,17	euro
						35633	per ambt

